

znakem pro to, že tu jest příčinná souvislost mezi bezprávným činem žalovaného a škodou žalobce, a bylo by pak na žalovaném, aby podal přesný protidůkaz, že naznačená příčinná souvislost tu není, ježto ve skutečnosti neměl úmysl podávati až do 700.000 Kč, jak vydražitelům v oné dohodě oznámil, a ježto by se ani tehdy, kdyby vydražitelé nebyli na navrženou dohodu přistoupili, dražby nebyl zúčastnil. Význam předpisu druhé věty § 1311 obč. zák., který by se na první pohled zdál hledíc na § 1295 obč. zák. samozřejmým a zbytečným, záleží právě v tom, že se jím mění zákonná domněnka § 1296 obč. zák. a důkazní břemeno. Kdežto zpravidla jest na tom, kdo požaduje náhradu škody, aby dokázal nejen zavinění škůdcovo, ale i aby podal přesný důkaz o příčinné souvislosti mezi jeho zaviněním a škodou, má přestoupení zákonného předpisu v zápětí odpovědnost za škodu, proti níž porušený předpis chrání, a to i tehdy, je-li prokázána jen možnost, že byla i v konkrétním případě příčinou škody porušením zákonného předpisu, a vinník musí podati přesný protidůkaz, že v konkrétním případě není příčinné souvislosti mezi zakázaným jednáním neb opominutím a touto škodou, chce-li se zprostiti odpovědnosti podle § 1311 obč. zák. (srov. rozh. č. 4441, 15999 Sb. n. s.).

Nižší soudy se věci s uvedeného hlediska neobíraly, nezjistivše ani, zda se žalobcem tvrzené ujednání mezi žalovaným a vydražiteli skutečně stalo. Tím zůstalo řízení kusé podle §§ 503 č. 2 a 496 č. 2 a 3 c. ř. s. Bylo proto dovolání již z toho důvodu vyhověno. Podle výsledků doplnění řízení musí se prvý soud, bude-li třeba, zabývati i námitkou žalovaného, že předmětem jeho dohody s vydražitelem bylo též nabytí koncese hostinské živnosti, provozované ve vydraženém domě a žalovaným zabavené, a jeho námitkami o výši škody a promlčení žalobního nároku.

Čís. 16515.

Úmluva, kterou si zapůjčitel vymínil požadovati na místě peněžitých úroků za poskytnutou zápůjčku naturální dávky (služebnost bytu, posluhu a stravu), činí celou smlouvu o zápůjčku nicotnou (§ 879, odst. 1, obč. zák., dvor. dekr. č. 1305/1816 ř. z.), kdyby jinak bez dotčené úmluvy k zápůjčce nebylo došlo.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1937, Rv I 1845/36.)

Podle dlužního úpisu, sepsaného u notáře dne 14. července 1927, zapůjčil žalobce František K. žalovaným manželům 7.000 Kč a ti se zavázali, že po čtvrtletní vzájemné výpovědi zaplatí žalobci rukou společnou a nedílnou zapůjčenou částku nebo její nedoplatek a že mimo to budou žalobci poskytovat služebnost záležící z užívání jednoho pokoje v domě č. p. 32 v J. V., dále řádnou posluhu a při společném stole v dostatečné míře takovou stravu, jakou budou sami požívat. K zajištění dotčené zápůjčky se zavázali dáti uvedený dům do zástavy a ná-

hradou za úroky z ní vložití uvedenou služebnost bytu a výměnek pro žalobce. Roku 1934 vypověděl žalobce poskytnutou zápůjčku a domáhá se na žalovaných zaplacení 7.000 Kč s příslušenstvím. Soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu. Důvody: Odvolatelé právem vytýkají, že první soud posoudil souzený spor nesprávně po právní stránce, poukazující na to, že smlouva, jež jest základem žalobního nároku, jest podle § 879, odst. 1, obč. zák. neplatná, správně nicotná. Tomuto názoru sluší přisvědčiti. Již podle obsahu žaloby je zřejmé, že si žalobce dal poskytnouti vzájemné plnění, jehož majetková hodnota je v patrném nepoměru k hodnotě plnění jím konaného. Žalobce poskytl žalovaným zápůjčku 7.000 Kč, při čemž byl sjednán úrok v naturaliích, žalovaní byli povinni na místo úroků poskytovat žalobci byt a stravu. Zákonný úrok 5% by činil 350 Kč ročně, kdežto hodnota naturalií sjednaných místo úroků činí částku nepoměrně vyšší. I když se přihlíží k bídnému stavu bytu žalobci poskytovaného, přece jest jisto, že žalobce přes čtyři léta bytu užíval, takže byl způsobilý k obývání a měl jistou hodnotu. Nepochybně však má určitou hodnotu stravování, i když snad bylo jen horší jakosti. Podle smlouvy měl žalobce nárok na takovou stravu, jaké žalovaní sami požívají, a lze proto míti za to, že hodnota stravování činí 5 Kč denně, což činí za dobu, o niž jde, 1.800 Kč. Nehledíc tedy na hodnotu bytu byl sjednán v naturaliích úrok pětkrát tak vysoký, než jest úrok zákonný. V takovémto případě se smlouva o zápůjčku příčí nejen dobrým mravům, ale i zákonnému zákazu, zejména cis. nař. z 12. října 1914, č. 275 ř. z. a dále též ustanovení dvor. dekretu ze 24. prosince 1816, č. 1305 Sb. z. s., podle něhož není dovoleno vymíniti si na místě peněžitých úroků dávky naturalií. Je proto smlouva, o niž jde, podle § 879 obč. zák. nicotná a první soud pochybil po právní stránce, když ji uznal za platnou. Jestliže je však smlouva, z níž žalobce vyvozuje nárok na vrácení zažalované částky, nicotná, pozbývá nárok žalobní svého právního základu a žalobní žádost není odůvodněna.

N e j v y š š í s o u d n e v y h o v ě l d o v o l á n í.

D ů v o d y:

Není rozporem se spisy, přihlížel-li odvolací soud k nicotnosti zápůjčky, ač žalovaní to v první stolici nenamítali, neboť k nicotnosti smlouvy je přihlížeti z úřední moci, i když se jí strana nedovolávala, je-li pro to splněn skutkový podklad. Po právní stránce byla věc správně posouzena, byla-li žaloba zamítnuta pro nicotnost smlouvy o zápůjčku, na níž je žalobní nárok výhradně založen. Odvolací soud převzal zjištění prvního soudu, že podle smlouvy o zápůjčku 7.000 Kč ze dne 14. července 1927 byli žalovaní povinni na místě úroků dávat žalobci byt a stravu. Z toho plyne, že na místě úroků byly vymíněny dávky naturální, což se však příčí zákonnému zákazu dvorského dekretu ze dne 24. prosince 1816, č. 1305 Sb. z. s. Odvolací soud správně usoudil ze samé smlouvy, kterou jest podle jejího obsahu pokládati za nedílňý celek, že při zápůjčce výhrada naturalií na místě peněžitých úroků činí

nicotnou (§ 879, odst. 1, obč. zák.) celou smlouvu, k níž by podle samého přednesu stran bez takovéto výhrady nebylo došlo. Potom však není potřebí zabývatí se ostatními důvody napadeného rozsudku ani vývody dovolání, zejména otázkou, dal-li si žalobce slíbiti nebo poskytnouti vzájemné plnění nápadně nepoměrné a jsou-li tu i ostatní předpoklady nicotnosti smlouvy lichvářské ve smyslu § 879, odst. 2, č. 4 a čís. nař. č. 275/1914 ř. z.

depr
Čís. 16516. *Rv II 1129/36*

Bolestné (§ 1325 obč. zák.) jest náhrada za to, že porušení těla nebo zdraví nemůže býti uvedeno do předešlého stavu, tedy zejména též za újmu záležející v tom, že je člověk úrazem připraven na určitou dobu o své zdraví, že je proto obyčejně nucen ke změně pravidelného způsobu života v horší změnu tím, že je na př. upoután na lože, omezen ve volnosti pohybů a pod. a že jeho bytost prodělává k tomu účelu, aby překonala porušení zdraví a obnovila předešlý stav, svízelný uzdravovací proces. Takovouto náhradu lze uložit i za dobu, po kterou byl poškozený v bezvědomí.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1037, Rv II 382/36.)

Při srážce motocyklu s automobilem, patřícím žalované, byl žalobce těžce zraněn, utrpěv kromě odřenin, rozstoupení kosti stydké, dále zlomení loby a zhmoždění mozku, po němž nastala duševní porucha, a konečně zlomení levého předloktí. Po úraze byl asi po 6 neděl v bezvědomí. Požaduje proto žalobou na žalovaném řidiči a spolužalované vlastníci automobilu mimo jiné i náhrady za bolestné 50.000 Kč. Soud prvního stádu přisoudil žalobci 11.520 Kč na bolestném. Důvody: Podle § 1325 obč. zák. jest zaplatiti na požádání poškozeného bolestné přiměřené vyšetřeným okolnostem. Pro vyměření bolestného nejsou důležité toliko vytrpěné fysické bolesti, nýbrž i stupeň zranění. Žalobcovo zranění, jak je dokázáno posudkem znalce prof. Dr. B., bylo těžké a spojeno s duševní poruchou. Žalobce ovšem po dobu 6 neděl po úraze, byv v bezvědomí, nevnímal fysické bolesti. Stav bezvědomí nutno však podle názoru soudu pokládati za fysickou útrapu. Stavy bezvědomí nastávají právě při nejtěžších zraněních, takže jest žalobci hledíc na jeho těžké zranění přiznati za dobu, kdy byl v bezvědomí, bolestné aspoň v té výši, jaká by mu náležela, kdyby své bolesti vnímal. Posudkem uvedeného znalce je dokázáno, že bolesti v prvních týdnech po úraze, kdyby je byl žalobce vnímal, měly intenzitu 70%, později měly jeho bolesti intenzitu po dobu 2 měsíců 10% a dobu 2 měsíců 5%. Se zřetěním na to, že žalobcovo zranění bylo velmi těžké, má soud podle § 273 c. ř. s. za přiměřenou částku bolestného při intenzitě 100% za jeden den 300 Kč. Přísluší tedy žalobci na bolestném za prvních 6 neděl po úraze 8.820 Kč, za další dva měsíce 1.800 Kč a za poslední dva měsíce 900 Kč, tedy úhrnem 11.520 Kč, kteroužto částku má žalovaná strana